

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Başbakan Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Fevzi TOPUZ
Muğla Milletvekili

Ordu, Artvin ve Bartın'da meydana gelen sel, su baskınları ve heyelan nedeniyle 6 kişi hayatını kaybetmiş, 11 kişi yaralanmış, 1 kişi de kaybolmuştur. Ülkemizin bir çok bölgesinde de afetler devam etmektedir.

Yaşanılması olası doğal afetler öncesinde alınması gereken önlemler alınmadığı gibi bu süreçte yetkili kurum olan Afet İşleri Genel Müdürlüğü'nün de geçen ay kapatılması yönünde kanun çıkartılmıştır.

Kentsel ve kırsal alanlarda Yerleşim alanları kurulurken mevzuat gereği uyulması gerekli plan ve notlarının yok sayılması, göz ardı edilmesi ve denetim işlevlerinin yapılmaması, tam tersine bilim ve tekniğe aykırı kaçak yerleşim yerleri ve yapılaşmaları ekonomik ve siyasi rantta dönüştüren anlayışın hakim olması doğal afetleri felaketlere dönüştürmektedir.

Afet öncesi ve sonrası tek güç olarak bilinen Afet İşleri Genel Müdürlüğü;

- Afetlerin önlenmesi ve zararlarının azaltılması amacıyla alınması gereken tedbirleri araştırmak, bu konudaki temel ihtiyaçlarla hedef ve politikaları belirlemek, afete uğramış ve uğrayabilecek bölgeler ile yapı ve ikamet için yasaklanmış afet bölgelerini tespit ve ilan etmek,
- Afet bölgelerinde yapılacak yapılarla ilgili kuralları, yapı teknikleri ve projelendirme esaslarını hazırlamak veya hazırlatmak,
- Afet anında acil yardım uygulaması ve koordinasyonu sağlamak gibi hizmetleri yerine getirmekte sorumlu ve yetkili bir kamu kuruluşuydu.

Doğal afetlerin (deprem, su baskını) sık yaşandığı ülkemizde Afet İşleri Genel Müdürlüğü kapatılmasındaki yanlışlık birkaç ay içinde ortaya çıktı. Yaşanan afetlerde ölüm göz göre göre gelmektedir. Gerekli önlemler alınmamaktadır. Böylece yurttaşın can ve mal güvenliği tehlike altındadır.

Afet ve Acil durum gibi ekonomik, teknik, sosyal, psikolojik boyutların iç içe geçtiği alanlar sigortacılığın piyasalarına terk edilmektedir. Afet ve acil durum hizmetleri ne yazık ki siyasal iktidarcı ekonomik ve siyasi rantta dönüştürülmeye çalışılmaktadır.

Yaşanan afetlerde kaybolan yaşamlar ve beraberindeki sosyal yıkımlar ile maddi kayıpların karşılanmasını bekleyen yurttaşlarımız, siyasal iktidarcı uygulamaya konulan politikalar ile yalnız bırakılmaktadır.

2006 yılında Güneydoğu'daki sel felaketi, doğal afetlere karşı alınacak önlemleri dönemin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hilmi Güler, benzer sel baskınlarının önlenmesi için gerekli erken uyarı sisteminin kurulması gerektiğini Batman'da afetzedelere bildirmişti. Riskli bölgelere kurulacak erken uyarı sisteminin maliyetinin ise 1 milyon Euro olduğu belirtildi. Bu sistemle dereler, barajlar, sulama kanalları ve yeraltı kuyularındaki su seviyeleri elektronik su ölçüm cihazlarıyla, insansız ölçülebiliyor. Veriler GM25 modüller aracılığıyla bilgisayar ortamına aktarılıyor. Mesela, Harran ana kanalının maksimum su seviyesi 2,30 metre. Su seviyesi 2 metreye yükseldiğinde sistem, tanımlanan 5 cep telefonuna bilgiyi SMS olarak ulaştırıyor. 5 dakikada bir geçen mesajlar sonucu önlem alınabiliyor.

Dönemin Devlet Su İşleri Genel Müdürü Haydar Koçaker yaptığı konuşmasında, 9 Eylül 2006 tarihinde bir kararname ile yetkileri ve sorumlulukları artırılan DSI'nin bugün sel ve taşkınlarla etkin faaliyet gösterebilen bir kuruma dönüştüğünü açıkladı. Erken uyarı sistemi sayesinde 48 saat öncesinden sel veya taşkın olacak bölgelerin önceden tespit edilebildiğini ve gerektiğinde ilgili bölgenin boşaltılabileceğini anlattı. Kurum olarak etkin bir taşkın önleme stratejisi uyguladıklarını belirten Koçaker, 4.009 adet taşkın koruma sistemi sayesinde 1 milyon hektar'lık tarım arazisinin verimliliğinin artırıldığını dile getirdi. Koçaker konuşmasını bitirirken şu sözlerle yer verdi: "Önemli olan, doğal afet olmadan önlem alabilmektir."

1998 baharında Bartın ve civarında yaşanan sel felaketi, onlarca vatandaşımızın ölümüne ve büyük miktarda ekonomik kayba neden olmuştu. Felaketin ardından, bölgeyi geçmişte de sürekli tehdit etmiş bulunan sel probleminin çözülmesi için DSI tarafından bir dizi çalışma başlatıldı. Kısaltılmış olarak TEFER adıyla bilinen Dünya Bankası kredili projelerle, hem teknik araştırmalar yapılırken hem de taşkın önlemeye ve geciktirmeye yönelik inşaat yatırımlarına başlandı.

TEFER projelerinin son ayağı olan taşkın tahmin ve erken uyarı sistemi modeli geliştirilmesi işi DHI Water and Environment öncülüğünde Almanya'dan Einfalt ve Türkiye'den UBM firmaları ile birlikte ARTI Proje'nin yer aldığı müşavir grubu tarafından yürütüldü.

Yine hazırlanan bir projeyle haberleşme ayağının uydu haberleşme sistemi üzerine kurulmuş durumda olduğu bu çerçevede Devlet Meteoroloji genel Müdürlüğü (DMİ) ile Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünde (DSİ), 129 tanesi DSI'ye ait olmak üzere toplam 356 tane uydu haberleşme sistemini işletilmektedir.

Özellikle Devlet Su İşlerinde siyasal kadrolaşma ve ilgisizlikten dolayı "Erken Uyarı Sistemi" herhangi bir engel olmamasına rağmen çalıştırılmamaktadır.

Bu bağlamda;

1. Afet işleri Genel Müdürlüğü'nün kapatılması son yaşanan afetlerdeki duyarsızlıkla ilişkisi var mı?
2. Yaşanan sel afetleri ile ilgili hangi önlemleri aldınız ve afet sonrası ne yaptınız?
3. Türkiye'nin hangi bölgelerinde (il ve noktasal yeri belirterek) "Erken Uyarı Sistemi" bulunmaktadır?
4. DMİ ile DSI'nin ayrı ayrı olmak üzere mevcut "Erken Uyarı Sistemi"nden kaç çalışır durumdadır?
5. Kaç adet çalışmayan "Erken Uyarı Sistemi" mevcuttur? Çalışmayan sistemlerin her biri için çalıştırılmama gerekçesi nedir?
6. "Erken Uyarı Sistemi" afet bölgelerinde çalışıyor muydu? Çalışıyor ise neden halk yerinde uyarılmadı?